

Sygn. akt III AUa 526/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lipca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Barbara Hejwowska
Sędziowie:	SA Krystyna Smaga (spr.) SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz
Protokolant: sekr. sądowy Maciej Mazuryk	

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2013 r. w Lublinie

sprawy ze skargi M. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 6 marca 2012 roku w sprawie VIII U 1074/12

o wypłatę emerytury

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 25 marca 2013 r. sygn. akt VIII U 3943/12

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 marca 2012 r Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie wnioskodawczynie M. O. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 6 października 2011 r, którą wstrzymana została wnioskodawczynie wypłata emerytury od dnia 1 października 2011 r.

W dniu 14 grudnia 2012 r wnioskodawczynie wniosła skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 6 marca 2012 r, podnosząc że wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodne z ustawą zasadniczą przepisy wstrzymujące wypłatę emerytur osobom, które nabyły prawo do nich przed dniem 1 stycznia 2011 r, a jednocześnie nie musiały rozwiązywać stosunku pracy, aby

otrzymać świadczenie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wskazując na powyższe skarżąca wniosła o wznowienie postępowania i wypłatę zaległych świadczeń wraz z ustawowymi odsetkami.

W odpowiedzi na skargę o wznowienie postępowania Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o jej oddalenie w części dotyczącej wypłaty świadczenia za okres od 1 października 2011 r do dnia 21 listopada 2012 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 6 lutego 2013 r wznowił wnioskodawczyni wypłatę świadczenia od 11 listopada 2012 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 25 marca 2013 r: I. zmienił częściowo wyrok Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 6 marca 2012 r, wydany w sprawie VIII U 1074/12, i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 6 października 2011 r i ustalił wnioskodawczyni prawo do wypłaty emerytury od 1 października 2011 r do 21 listopada 2012 r; II uchylił wyrok Sadu Okręgowego w Lublinie z dnia 6 marca 2012 r wydany w sprawie VIII U 1074/12 w pozostałej części i umorzył postępowanie; III wniosek o wypłatę odsetek przekazał do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L..

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na podstawie następujących ustaleń faktycznych i ich oceny prawnej.

M. O., urodzona (...), we wniosku o emeryturę z 28 maja 2009 r wskazała, że pozostaje w stosunku pracy. Odwołująca się uzyskała prawo do wcześniejszej emerytury od 1 maja 2009 r na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 25 czerwca 2009 r. Świadczenie było wypłacane, a w tym czasie skarżąca nadal pozostawała w zatrudnieniu.

W dacie przyznania wnioskodawczyni emerytury nie obowiązywał już (uchylony z dniem 8 stycznia 2009 r) przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, stanowiący iż prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Decyzją z dnia 7 grudnia 2010 r organ rentowy podjął wypłatę emerytury w pełnej wysokości od dnia ukończenia przez skarżącą 60 roku życia, tj. od (...). Od tej samej daty, tj. od (...) wszedł w życie art. 103a ustawy emeryturach i rentach, którego treść była tożsama z uchylonym wcześniej przepisem art. 103 ust. 2a.

W związku z powyższym w dniu 6 października 2011 r Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał decyzję o wstrzymaniu wypłaty emerytury wnioskodawczyni od 1 października 2011 r, z uwagi na kontynuowanie przez nią zatrudnienia. Jako podstawę decyzji wskazano art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r Nr 257, poz. 1726). W decyzji wskazano nadto, że w celu podjęcia wypłaty świadczenia wnioskodawczyni winna przedłożyć w organie rentowym świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy. Odwołanie wnioskodawczyni od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 6 marca 2012 r. Wnioskodawczyni nie złożyła apelacji od powyższego rozstrzygnięcia.

W dniu 28 grudnia 2012 r skarżącą złożyła wniosek o podjęcie wypłaty emerytury, powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. Wniosek ten ponowiła w dniu 2 stycznia 2013 r.

Sąd Okręgowy stwierdził, że skarga jest uzasadniona.

Sąd wskazał, że podstawą wydania zaskarżonej w sprawie VIII U 1074/12 decyzji organu rentowego z dnia 6 października 2011 r w przedmiocie wstrzymania wypłaty emerytury był przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, dodany do ustawy przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r Nr 257, poz. 1726), obowiązujący od 1 stycznia 2011 r. Przepis ten stanowi, iż prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na

rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Zgodnie z treścią art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, przepisy ustawy, o której mowa w art. 6 (o emeryturach i rentach z FUS) oraz ustawy, o której mowa w art. 18, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 r. Przy zastosowaniu wskazanych przepisów organ rentowy wstrzymał wypłatę świadczenia emerytalnego skarżącej.

Sąd podkreślił, że w kwestii konstytucyjności wskazanych przepisów wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny. W wyroku z dnia 13 listopada 2012 r. (Dz. U. z 2012 r, poz. 1285) i orzekł, że przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie, w jakim znajdują zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Trybunał orzekł, iż obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r do 31 grudnia 2010 r. W stosunku do tych osób przepis art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych, w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy emeryturach i rentach z FUS utracił moc obowiązującą z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli z dniem 22 listopada 2012 r (Dz. U. z 2012 r, poz. 1285).

Zgodnie zaś z treścią przepisu art. 190 ust. 1 Konstytucji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Utrata mocy obowiązującej przepisu z powodu jego niezgodności z Konstytucją oznacza brak możliwości jego stosowania. W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego ma skutki retroaktywne (jest skuteczny *ex tunc* - do dnia wejścia w życie zakwestionowanego przepisu), a przez to zachodzi konieczność ponownego rozpoznania sprawy z pominięciem już niekonstytucyjnego przepisu (vide: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2008 r. V CO 43/08 Lex nr 564856, wyrok z dnia 21 listopada 2006 r. II PK 42/06 Lex nr 950622).

Przepis art. 28 wyżej wskazanej ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych został uchwalony w dniu 16 grudnia 2010 r, a więc od tej daty został wyrugowany z porządku prawnego (jako niegodny z art. 2 Konstytucji), jednakże tylko w stosunku do osób, które nabyły prawo do emerytury w przedziale czasowym od 8 stycznia 2009 r do 31 grudnia 2010 r - bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Co istotne, warunek rozwiązania stosunku pracy nie obejmował samego nabycia prawa do emerytury ale był warunkiem wypłaty świadczenia.

Oznacza to, iż w stosunku do ubezpieczonych, których dotyczy wskazane rozstrzygnięcie Trybunału należy dokonać rekonstrukcji stanu prawnego do takiego, jaki obowiązywał przed dodaniem przepisu art. 103a do ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wówczas nie istniał wymóg rozwiązania stosunku pracy celem realizacji prawa do emerytury, gdyż przepisy ustawy z dnia 21 listopada 2008 r o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz. 1507) uchyliły z dniem 8 stycznia 2009 r przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach.

W związku z powyższym, w stosunku do ubezpieczonych, którzy nabyli prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r do 31 grudnia 2010 r i którym była wypłacana emerytura, mimo kontynuowania przez nich zatrudnienia, zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego, świadczenie powinno być wypłacane bez zmian. Skoro zatem wnioskodawczyni nabyła prawo do emerytury od 1 maja 2009 r, wypłata emerytury w związku z decyzją z dnia 6 października 2011 r nie powinna być wstrzymana od dnia 1 października 2011 r.

Uwzględniając skargę o wznowienie postępowania Sąd Okręgowy, na mocy art. 412 § 2 kpc częściowo zmienił wyrok Sądu Okręgowego z dnia 6 marca 2012 r wydany w sprawie VIII U 1074/12 oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego z dnia 6 października 2011 r. Odnośnie zaś wypłaty emerytury od 22 listopada 2012 r Sąd uchylił własny wyrok i w tym zakresie umorzył postępowanie na podstawie art. 477¹³ kpc. Z przepisu tego wynika bowiem, iż zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd - przez wydanie decyzji

uwzględniającej w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części. Skoro zaś organ zaspokoił częściowo żądanie wnioskodawczynie podejmując wypłatę emerytury od 22 listopada 2012 r, w tym zakresie postępowanie należało umorzyć.

Żądanie wypłaty odsetek Sąd Okręgowy przekazał do rozpoznania organowi rentowemu na podstawie art. 477¹⁰ § 2 kpc, zgodnie z którym jeżeli ubezpieczony zgłosił nowe żądanie, dotychczas nierozpoznane przez organ rentowy, sąd przyjmuje to żądanie do protokołu i przekazuje go do rozpoznania organowi rentowemu. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie. Jeżeli zatem po wniesieniu odwołania zostanie zgłoszone nowe żądanie, to sąd nie może go rozpoznać ale jest zobowiązany przekazać żądanie do rozpoznania organowi rentowemu (vide: wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 1999 r, II UKN 622/98 OSNP 2000/15/591 oraz z dnia 26 maja 2011 r, II UK 360/10 Lex nr 901610). Decyzja będąca przedmiotem postępowania odwoławczego w sprawie VIII U 1074/12 nie zawierała rozstrzygnięcia o odsetkach, stąd też żądanie ustalenia prawa do odsetek należało przekazać organowi rentowemu według właściwości.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie wskazanych przepisów Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.

Apelację od tego wyroku wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., zaskarżając go w części, to jest w punkcie I. Apelujący zarzucił pominięcie art. 190 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i niewłaściwe zastosowanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r, sygn. akt K 2/12 (Dz. U. z 2012 r, poz. 1285) oraz naruszenie prawa materialnego art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z FUS (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r Nr 153, poz. 1227 ze zm.), poprzez ustalenie prawa do wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r do 31 marca 2012 r. Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie skargi.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego wywiera skutki prawne od dnia ogłoszenia, w sposób określony w art. 190 ust 3 Konstytucji RP, a więc na przyszłość. Zgodnie z art. 190 ust. 3 Konstytucji, orzeczenie Trybunału wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i z tym dniem następuje utrata mocy obowiązującej aktu normatywnego, którego dotyczy orzeczenie Trybunału. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r (sygn. akt K 2/12), został ogłoszony w Dzienniku Ustaw z 2012 r, poz. 1285, w dniu 22 listopada 2012 r, i począwszy od tego dnia utracił moc prawną art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z FUS w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r, bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Trybunał Konstytucyjny nie wskazał bowiem - ani w wyroku ani w jego uzasadnieniu - innej daty utraty mocy prawnej wskazanych wyżej przepisów.

Tym samym, w ocenie apelującego, wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r nie ma zastosowania do przypadającego przed dniem 22 listopada 2012 r okresu zwieszenia emerytur na podstawie przepisu art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Apelujący wskazał, że wnioskodawczynie rozwiązała stosunek pracy w dniu 24 kwietnia 2012 r, toteż organ rentowy wznowił wypłatę emerytury od dnia 1 kwietnia 2012 r.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawczynie wniosła o oddalenie apelacji.

Podkreśliła, że argumentacja ZUS nie jest prawidłowa i nie zasługuje na uwzględnienie. Utrata mocy obowiązującej aktu normatywnego, o której mowa w art. 190 ust. 3 Konstytucji RP oznacza bowiem, że niekonstytucyjny akt normatywny jest derogowany z systemu prawnego w sposób bezwzględny i bezwarunkowy, a zatem nie może być stosowany również do oceny stanów faktycznych ukształtowanych w czasie, gdy jeszcze obowiązywał (M. Florczak – Wątor. Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego i ich skutki prawne. Poznań 2006 r, str. 72).

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja nie jest zasadna i podlegała oddaleniu.

Istotą sprawy była możliwość zastosowania w stosunku do wnioskodawczyni art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r Nr 153, poz. 1229 ze zm.) zakwestionowanego wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r w sprawie K 2/12, w okresie poprzedzającym wejście w życie tego wyroku. Wyrokiem tym Trybunał orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r Nr 153, poz. 1227 ze zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Oceniając skutki wyroku, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r do 31 grudnia 2010 r. W stosunku do tych osób przepis art. 28 cytowanej ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy emeryturach i rentach z FUS utracił moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli z dniem 22 listopada 2012 r (Dz. U. z 2012 r poz. 1285).

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy poza sporem pozostaje, że wnioskodawczyni należy do kręgu osób objętych przedmiotowym orzeczeniem, albowiem prawo do emerytury nabyła od 1 maja 2009 r, a więc w okresie, kiedy realizacja prawa do tego świadczenia nie wymagała rozwiązania stosunku pracy.

Przypomnieć należy, że ustawą z dnia 21 listopada 2008 r o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz.1507) uchylony został z dniem 8 stycznia 2009 r art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS (art. 37 pkt 5b ustawy), który stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Od 1 stycznia 2011 r przepis taki ponownie został wprowadzony do ustawy o emeryturach i rentach jako art. 103a - z mocy art. 6 pkt 2 w związku z art. 30 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych

Zaskarżoną decyzją organ rentowy wstrzymał wnioskodawczyni wypłatę emerytury od 1 października 2011 r, przy czym podstawę decyzji stanowił powołany wyżej przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W zaistniałej zatem sytuacji faktycznej, jak prawidłowo przyjął Sąd Okręgowy, decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy posiadała ocena skutków wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r w odniesieniu do stanu prawnego poprzedzającego wejście w życie tego orzeczenia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, nie można zgodzić się z wywodami apelacji, że przepis art. 190 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej uzasadnia pogląd, że zakwestionowany przepis winien być stosowany w odniesieniu do stanu faktycznego sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału w Dzienniku Ustaw, tj. sprzed daty 22 listopada 2012 r. Stosownie do treści tego przepisu, orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał może określić inny termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego. Termin ten nie może przekroczyć osiemnastu miesięcy, gdy chodzi o ustawę, a gdy chodzi o inny akt normatywny - dwunastu miesięcy. W przypadku orzeczeń, które wiążą się z nakładami finansowymi nie przewidzianymi w ustawie budżetowej, Trybunał Konstytucyjny określa termin utraty mocy obowiązującej aktu normatywnego po zapoznaniu się z opinią Rady Ministrów.

Apelujący pomija te uregulowania Konstytucji, które w sposób wyraźny wskazują na retroaktywne skutki wyroku Trybunału Konstytucyjnego orzekającego o niekonstytucyjności przepisu prawa.

Mianowicie art. 190 ust. 4 Konstytucji stanowi, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylenia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania.

Przyjęcie stanowiska skarżącego przekreśliłoby sens instytucji wznowienia postępowania (którego celem jest przecież wydanie orzeczenia zgodnego z prawem) w sytuacji, gdy orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego zawiera wiążące stwierdzenie, iż akt normatywny pozostaje w sprzeczności z aktem prawnym wyższego rzędu.

W nowym stanie prawnym, ukształtowanym w następstwie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, rozpatrzenie sprawy jest nie tylko dopuszczalne, ale możliwość taka jest ujęta jako podmiotowe, konstytucyjne prawo jednostki. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 stycznia 2006 r, I PK 116/05 (Lex nr 214272), realizację reguły określonej w art. 190 ust. 4 Konstytucji, stanowi na gruncie postępowania cywilnego przepis art. 401¹ kpc, przewidujący wznowienie postępowania sądowego w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową, lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

W konsekwencji, po wznowieniu postępowania na podstawie art. 401¹ kpc, sąd stwierdzając, że orzeczenie zostało wydane na podstawie obowiązującego aktu prawnego, ma jednocześnie przesłankę do innego rozstrzygnięcia sprawy, uznając że choć akt ten obowiązywał, to nie powinien być zostać w sprawie zastosowany, co okazało się dopiero po wydaniu orzeczenia przez Trybunał Konstytucyjny.

Kolejnym argumentem pozwalającym przyjąć wycinkową retroaktywność orzeczeń Trybunału jest instytucja pytania prawnego przewidzianego w art. 193 Konstytucji, który stanowi, że każdy sąd może przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem. Istota pytania prawnego sprowadza się bowiem do zastosowania orzeczenia Trybunału do zaistniałego w przeszłości stanu faktycznego przez Sąd orzekający w danej sprawie.

Reasumując powyższe, stwierdzić należy, iż utrata mocy obowiązującej przepisu (aktu prawnego) zakwestionowanego przez Trybunał Konstytucyjny następuje, stosownie do cytowanego wyżej art. 190 ust. 3 Konstytucji, z chwilą wejścia w życie orzeczenia Trybunału i orzeczenie to ma w tym zakresie charakter konstytutywny. Oznacza to, że przepis ten z datą ogłoszenia wyroku Trybunału zostaje wyeliminowany z porządku prawnego i po tej dacie nie może być stosowany.

Utrata mocy obowiązującej nie oznacza jednak unieważnienia wcześniej istniejącego stanu prawnego. Eliminacja skutków wynikających z niekonstytucyjnych przepisów wymaga indywidualnych rozstrzygnięć w sferze stosowania prawa.

Sąd Apelacyjny w niniejszym składzie podziela ukształtowane na tle omawianej materii orzecznictwo Sądu Najwyższego, gdzie stwierdza się, że uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją przepis prawa nie może być stosowany przez Sądy i inne organy w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału (wyrok z dnia 21 listopada 2006 r, II PK 42/06, Lex nr 950622, postanowienie z dnia 7 grudnia 2000 r, III ZP 27/00, OSNP 2001/10/331, wyrok z dnia 5 września 2001 r, II UKN 542/00, OSNP 2003/2/36; z dnia 12 czerwca 2002 r, II UKN 419/01, OSNAPiUS 2002/23/580; wyrok z dnia 27 września 2002 r, II UKN 581/01, OSNAPiUS 2003/23/581, wyrok z 18 grudnia 2001 r, I PKN 668/01, OSNP 2004/3/47). Sąd Najwyższy stwierdził, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego ma skutki retroaktywne, przez co zachodzi konieczność ponownego rozpoznania sprawy z pominięciem niekonstytucyjnego przepisu (postanowienie z dnia 21 listopada 2008 r, V CO 43/08 Lex nr 564856, wyrok z dnia 21 listopada 2006 r, II PK 42/06, Lex nr 950622, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2008 r, V CO 43/08, Lex nr 564856). W wyroku z dnia 23 stycznia 2007 r, III PK 96/06 Sąd Najwyższy wyraził nawet pogląd, że odroczenie wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego (art. 190 ust. 3 Konstytucji RP)

stwierdzającego sprzeczność przepisu ustawy z Konstytucją nie stanowi przeszkody do uznania przez sąd, że przepis ten był sprzeczny z Konstytucją od jego uchwalenia (OSNP 2008/5-6/61).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, inne rozumienie skutków orzeczenia Trybunału w przedmiocie niekonstytucyjności przepisów, naruszałoby zasadę państwa prawnego wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Pozwalałoby bowiem władzy ustawodawczej, a za jej pośrednictwem władzy wykonawczej, na korzystanie z „niepewnych konstytucyjnie” rozwiązań prawnych bez ponoszenia odpowiedzialności w tym zakresie.

Do czasu bowiem orzeczenia przez Trybunał niezgodności przepisów (aktów prawnych) z Konstytucją, istniałaby możliwość stosowania niekonstytucyjnych przepisów bez możliwości naprawienia takiego stanu.

Odnosząc powyższe rozważania do sytuacji faktycznej niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż prawidłowo Sąd pierwszej instancji uznał, że skoro rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonej decyzji oparte zostało na przepisie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który uznany został za niekonstytucyjny, to nie mógł on stanowić podstawy wstrzymania wypłaty emerytury wnioskodawczyni od 1 października 2011 r.

Oznacza to, że zawarty w apelacji zarzut naruszenia prawa materialnego jest całkowicie nieuzasadniony.

Mając powyższe na uwadze i z mocy art. 385 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku.